

ROZWÓJ ZAWODOWY OFICERÓW KORPUSU OSOBOWEGO LOGISTYKI W KONTEKŚCIE BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

PROFESSIONAL DEVELOPMENT OFFICERS CORPS LOGISTICS IN THE CONTEXT OF THE STATE SECURITY

Marcin LIBERACKI

mmliberacki@wp.pl

Sztab Generalny Wojska Polskiego
Zarząd Logistyki – P4
Oddział Organizacyjno-Planistyczny

Streszczenie: celem publikacji jest przedstawienie proponowanego rozwiązania w zakresie modelu rozwoju zawodowego oficerów korpusu osobowego logistyki. Treść publikacji ukazuje, iż wiedza i posiadane kwalifikacje mają istotny wpływ na rozwój oficerów zawodowych oraz na stan bezpieczeństwa państwa. Zaprezentowane podejście ukazuje możliwe warianty rozwoju kadr oficerskich w trzech pionach funkcjonalnych: dowódczym, sztabowym oraz zabezpieczenia. W treści opracowania autor zwraca uwagę, że istotną kwestią w modelowaniu rozwoju zawodowego oficerów powinni pełnić Organizatorzy Systemów Funkcjonalnych.

Abstract: The purpose of the publication is to present the proposed solutions for the model of professional development officers of the logistics corps. The content of the publication shows that the knowledge and qualifications have a significant impact on the development of professional officers and state security. The presented approach shows possible variants of development of human resources officers in three functional divisions: commander, a staff and security. The content development author points out that an important issue in the modeling career officers should perform Organizers of Functional Systems.

Słowa kluczowe: oficer, bezpieczeństwo, korpus osobowy, model rozwoju oficera

Key words: officer, security, logistics corps, model of development officer

WSTĘP

Nawet najlepiej skonstruowane i zapisane prawo nie zagwarantuje bezpieczeństwa państwa i jego obywateli. Wpływ na nie mają różnorodne czynniki wewnętrzne i zewnętrzne. Pośród wielu zmiennych, w niniejszej publikacji odnoszą się do tych elementów, które kojarzone są z czynnikiem ludzkim. W każdej organizacji potencjał ludzki jest jej największym skarbem. Jest to szczególnie ważne także w instytucji wojskowej, która jakże często rozpatrywana jest przez pryzmat potencjału intelektualnego jej członków. Powyższe zależy od posiadanych przez żołnierzy kompetencji, umiejętności i wiedzy, które stopniowo nabywane są w procesie kształcenia i doskonalenia zawodowego.

W niniejszej publikacji chciałbym odnieść się do rozwoju zawodowego oficerów zawodowych wojska polskiego na podstawie korpusu osobowego logistyki SZ RP. Zgodnie

z zapisami ustawy z dnia 11 września 2013 roku o służbie żołnierzy zawodowych (Art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 11 września 2013 roku o służbie żołnierzy zawodowych, Dz.U. z 2014 r. poz. 1414 z późn zm.), Minister Obrony Narodowej wskazuje osoby posiadające kwalifikacje właściwe dla danego korpusu osobowego (grupy osobowej), które opracowują modele przebiegu służby żołnierzy zawodowych. Osoby te projektują także system kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego żołnierzy w danym korpusie (grupie) osobowej oraz zajmują się określaniem kierunków ich rozwoju.

Wraz z reorganizacją urzędu Ministra Obrony Narodowej w kwietniu 2015 r., nastąpiły również zmiany nazw komórek organizacyjnych, między innymi Sztabu Generalnego WP. Spowodowało to konieczność nowelizacji dotychczasowej decyzji Ministra Obrony Narodowej w sprawie wskazania osób właściwych dla danego korpusu (grupy) osobowej. Dotychczas kwestie te regulowała decyzja Nr 76/MON z dnia 7 marca 2014 r. w sprawie wskazania osób posiadających kwalifikacje właściwe dla danego korpusu osobowego (grupy osobowej) (D.Urz. MON z 2014 r. poz. 86.). W konsekwencji ukazała się decyzja Nr 457/MON (Decyzja Nr 457/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 listopada 2015 r. w sprawie osób właściwych do opracowania modeli przebiegu służby wojskowej w poszczególnych korpusach osobowych (grupach osobowych), Dz.Urz. MON z 2015 r. poz. 316.), która spowodowała, że dotychczas wskazane osoby posiadające kwalifikacje właściwe dla danego korpusu osobowego (grupy osobowej) straciły swoje uprawnienia m.in. na rzecz Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych.

Rozwój żołnierzy zawodowych określa model ich rozwoju, który określa jakie kwalifikacje i kompetencje powinien posiadać żołnierz zawodowy, aby móc zajmować wyższe stanowiska w hierarchii wojskowej. Jest to bardzo ważny czynnik, gdyż wojsko, podobnie jak inne tak zwane grupy dyspozycyjne są grupą ściśle zhierarchizowaną, z przewagą więzi formalnej nad nieformalną. Oznacza to, że kapitalne znaczenie ma zajmowane stanowisko służbowe i posiadany stopień wojskowy. Funkcjonowanie w takim środowisku wymaga zatem podporządkowaniu się pewnej obowiązującej wymuszonej hierarchii organizacyjnej.

1. BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE – ANALIZA PROBLEMU

Jeszcze do niedawna wydawało się, że zarówno Polska jak i cała Europa, jak nigdy dotąd, cieszyły się wyjątkowym bezpieczeństwem. Przemoc, jaką pamiętaliśmy z kart historii, szczególnie obecna na początku dwudziestego wieku – tak iluzoryczne – ustąpiła, by znów powrócić, w drugiej dekadzie dwudziestego pierwszego stulecia, tym razem w innej odsłonie. Sytuacja wynikająca z roszczeń Rosji do terytoriów wschodniej Ukrainy oraz Krymu, jak

również rosnące niepokoje na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej ukazały zupełnie inne obecnie spojrzenie na kwestie bezpieczeństwa. Zaostrzająca się sytuacja międzynarodowa, potęgowana była zamachami terrorystycznymi, jakie miały miejsce w Madrycie, Paryżu, Brukseli i innych stolicach nowoczesnej Europy. Zagrożenia płynące ze strony tak zwanego państwa islamskiego i dokonywane przez jego członków akty nieludzkiego wręcz postępowania spowodowały, że dotychczasowa, spokojna Europa stała się miejscem tragedii. Niewątpliwie wpływ na nasze europejskie bezpieczeństwo ma niekontrolowany napływ imigrantów i uchodźców z krajów objętych działaniami terrorystycznymi i wojennymi. Bardzo pozytywnie pierwotnie ustosunkowane Niemcy, w polityce realizowanej przez rząd Angeli Merkel, przyjmowały przybyszy z Bliskiego Wschodu, upatrując w nich, między innymi, szansę na poprawę koniunktury potężnej gospodarki. Takie postępowanie było podawane jako swoisty przykład, który powinien być kontynuowany przez inne kraje zjednoczonej Europy. Dziś już wiemy, że działania te nie do końca spełniły swoje oczekiwania, a Kanclerz Niemiec cieszy się najniższym od lat poparciem swojego społeczeństwa. Na takie podejście wpłynęły wydarzenia, jakie miały miejsce podczas nocy sylwestrowej w Kolonii, Hamburgu i Frankfurcie z udziałem imigrantów. Obrzucali oni petardami i butelkami innych uczestników zabawy pod gołym niebem oraz w wielu przypadkach dopuścili się napastowania i kradzieży kobiet.

Wobec niestabilnej sytuacji nie tylko w Europie, która ponadto związana jest z coraz większą liczbą aktów terrorystycznych oraz piractwem międzynarodowym, termin bezpieczeństwo ponownie znajduje się na liście najczęściej funkcjonujących słów nie tylko przez polityków, lecz także zwykłych obywateli. Termin ten jest współcześnie definiowany na wiele sposobów i obejmuje zagadnienia polityczne, wojskowe, ekonomiczne, ekologiczne, czy choćby społeczne. Często bezpieczeństwo, którego etymologia pochodzi od łacińskiego słowa *securitas* (od *sine cura*) jest precyzowane jako sytuacja wolna od zagrożeń i niebezpieczeństw (Zięba, 2005). W takim rozumieniu, w określonej dziedzinie, którego ono dotyczy, utrzymywany jest stan dający poczucie pewności i stabilności. *Słownik współczesnego języka polskiego* podaje, że *bezpieczeństwo* oznacza *stan psychiczny lub prawny, w którym jednostka ma poczucie pewności, oparcie w drugiej osobie lub sprawnie działającym systemie prawnym; przeciwieństwo zagrożenia* (Dunaj, 1996). Z kolei (*Mini*) *Słownik BBN* podaje, że *bezpieczeństwo* to *teoria i praktyka zapewniania możliwości przetrwania (egzystencji) i realizacji własnych interesów przez dany podmiot, w szczególności poprzez wykorzystywanie szans (okoliczności sprzyjających), podejmowanie wyzwań, redukcja ryzyka oraz przeciwdziałanie (zapobieganie i przeciwstawianie się) wszelkiego*

rodzaju zagrożeniom dla podmiotu i jego interesów. Współczesne bezpieczeństwo ma charakter zintegrowany (kompleksowy, wielowymiarowy), w którym – w zależności od przyjętego kryterium – można wyróżnić różne jego rodzaje, dziedziny, sektory, działy i obszary:

- w zależności od rodzaju podmiotu można wyróżnić bezpieczeństwo indywidualne (personalne), grupowe, narodowe (w tym państwowe i terytorialne: wojewódzkie, powiatowe, gminne), międzynarodowe (regionalne i globalne), w tym międzypaństwowe (sojusznicze, koalicyjne) i transnarodowe;
- w zależności od przedmiotu (treści) bezpieczeństwa możemy w zasadzie wyróżnić tyle jego rodzajów, dziedzin, sektorów działów, obszarów itd., ile jest możliwych sfer aktywności danego podmiotu (w każdej sferze aktywności występują jakieś elementy bezpieczeństwa) (<https://www.bbn.gov.pl/pl/bezpieczenstwo-narodowe/minislownik-bbn-propozy/6035,MINISLOWNIK-BBN-Propozycje-nowych-terminow-z-dziedziny-bezpieczenstwa.html> – 11.04.2016 r.).

Analiza pojęcia bezpieczeństwa ukazuje na jego wielopłaszczyznowy charakter. Z punktu widzenia moich rozważań istotną rolę ma bezpieczeństwo narodowe, które jest nie tylko ochroną narodu i terytorium przed realną napaścią, lecz również ochroną interesów ekonomicznych i politycznych, szczególnie ważnych dla podstaw funkcjonowania suwerennego państwa. Jest obiektem zainteresowania i systematycznych analiz, które są dokonywane zwłaszcza przez właściwe ośrodki i instytucje, elity naukowe i polityczne oraz gremia wojskowe. Bezpieczeństwo Polski jest utożsamiane z uczestnictwem naszego kraju w strukturach tak Unii Europejskiej jak i NATO. Państwa należące do Sojuszu Północnoatlantyckiego na listopadowym szczycie w Lizbonie w 2010 roku przyjęły strategiczną koncepcję działania. Podczas kolejnego szczytu w Chicago w 2012 roku, kontynuowano rozmowy i podjęto dalszą analizę kwestii, które odnosiły się do ustaleń poczynionych dwa lata wcześniej. Poruszane zagadnienia dotyczyły aspektów związanych z wojną w Libii oraz konceptem NATO w zakresie wspólnej obrony (Smart Defense). Uwarunkowania spowodowane anektowaniem Krymu i części terytorium naszego wschodniego sąsiada – Ukrainy, jak również zagrożenia związane z trudną sytuacją w krajach Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej były zasadniczym tematem kolejnego szczytu. Odbył on się w 2014 roku w Newport w Walii. W trakcie jego trwania przywódcy państw NATO przyjęli plan działań na rzecz gotowości (Readiness Action Plan). W rezultacie kompromisu postanowiono utworzyć siły, stanowiące szpicę, która posiadać ma zdolność do natychmiastowej reakcji na pojawiające się zagrożenia. Dodatkowo element ten może być

użyty do wzmocnienia obecności wojskowej na wschodnich rubieżach NATO. Jeszcze przed kolejnym szczytem NATO, który odbędzie się w Warszawie w lipcu 2016 r., strona amerykańska podjęła decyzję o rozmieszczeniu na terytorium wschodniej Europy brygady pancerniej w ramach rotacji wojsk w tym regionie.

Rozwój wydarzeń, już nie tylko w miejscach określanych jako rejony niebezpieczne, ma ewidentny wpływ na współczesne kształtowanie bezpieczeństwa. Sytuacja taka powoduje, że z problemami zapewnienia bezpieczeństwa państwa kojarzone jest wojsko. Armia stanowi realny instrument prowadzenia interwencji zbrojnych o różnorodnym charakterze oraz umożliwia osiąganie korzyści politycznych w wymiarze regionalnym i globalnym. Jednocześnie, ujmując to lapidarnie, jest źródłem gwarantującym bezpieczeństwo i pokój dzięki posiadanej sile, stanowiącej doskonały środek perswazji i realizacji zakładanych celów politycznych. Warto zauważyć, że armia nieustannie dostosowuje się do występujących współcześnie zagrożeń, utrzymując się na czele najistotniejszych państwowych struktur zapewniających bezpieczeństwo państwa.

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU ZAWODOWEGO OFICERÓW LOGISTYKI

Sytuacja międzynarodowa i zaangażowanie wojska polskiego w działania na rzecz bezpieczeństwa globalnego wymagają przede wszystkim zmian nie tylko ilościowych, lecz przede wszystkim jakościowych. Istotną rolę w tej kwestii odgrywa logistyka, która widzi konieczność posiadania właściwie przygotowanych sił i środków, mogących uzyskać powodzenie w prowadzonych działaniach. Duże znaczenie w kontekście właściwego funkcjonowania logistyki wojskowej ma obecność Polski w strukturach NATO. Nieustannie ewaluujące zagrożenia oraz widoczne dzisiaj sposoby prowadzenia działań zbrojnych ukazują zupełnie inne znaczenie i skalę użycia wojsk. Współcześnie duże znaczenie dla wojsk ma ich ekspedycyjny charakter, co wymaga poszukiwania rozwiązań wspólnego działania w ramach formacji składających się z żołnierzy wielu narodowości.

Z tego też powodu wszelkie plany podejmowane w kontekście przemian logistyki SZ RP są skupione na uzyskaniu konkretnych zdolności logistycznych oraz uzupełnieniu występujących niedostatków i braków. Dzisiejsza logistyka wojskowa, szczególnie zaś armii będących członkami NATO, jest ponadnarodowa. Takie podejście ukazuje, że musi ona spełniać kryteria kompatybilności i być zdolna do współpracy z wojskami innych krajów. Odpowiedzią na te oczekiwania jest tworzenie elementów logistyki wielonarodowej, co w przypadku Sił Zbrojnych RP znalazło wyraźne odbicie w organizacji struktur, biorących udział w misjach m.in. w Iraku, Afganistanie czy Czadzie. Procesom tym na wszystkich

poziomach dowodzenia towarzyszy modernizacja zaplecza oraz optymalizacja posiadanego potencjału logistycznego.

Dla realizacji zadań, jakie stoją przed logistyką, najważniejszą jednak kwestią są właściwie przygotowane zasoby ludzkie. Rozwój i zmiany struktury organizacyjnej determinuje ustawiczny postęp całej instytucji, jaką jest armia. Prowadzi to do zmian sposobów myślenia oraz adaptacji osób do specyficznego środowiska, które dodatkowo stale podlega zmianom. Dzisiejszy sposób postępowania, jutro może być już nieaktualny i anachroniczny. Tak więc dalsze, ciągłe przemiany powodują selekcję jednostek i wybór tych, które swoim zachowaniem i postępowaniem zapewniają realizację zadań, z całą ich złożonością, przez instytucję.

Dotychczasowa struktura organizacyjna logistyki nie spełniała swojego przeznaczenia i nie przystawała do współczesnych wymagań i potrzeb. W związku z tym należało podjąć działania zmierzające do naprawy istniejącego systemu, w którym zasadniczym elementem są ludzie. Podjęte kroki były skupione wokół wyposażenia personelu logistyki w wiedzę, kwalifikacje i kompetencje niezbędne do wykonywania ról zawodowych w nowej rzeczywistości społecznej. Adaptacja do nowych ról i wypełnianych funkcji odbywała się pod pewnym oddziaływaniem zewnętrznym czynników instytucjonalnych. Stąd też duże znaczenie miało odpowiednie podejście, w tym system kształcenia, szkolenia i doskonalenia kadr. Sposób wykonywania ról zawodowych przez logistyków w nowej rzeczywistości społecznej implikował podejście, w którym przeważał czynnik definitywnego przewartościowania postaw, w celu osiągnięcia zamierzonych efektów wynikających z nowoczesnego modelu struktury.

3. MODEL ROZWOJU ŻOŁNIERZY ZAWODOWYCH

Dokonujące się zmiany społeczne zmusiły system bezpieczeństwa państwa do zmian procesu kształcenia w uczelniach wojskowych. Nowy jego wymiar zakłada znaczny wzrost wymagań stawianych kadrze oficerskiej. Powinna ona być perfekcyjnie przygotowana do wypełniania stojących przed nią zadań oraz nieustannie zwiększać swoje kompetencje. Armia prosperująca w nowej rzeczywistości musiała zatem na nowo określić zadania i funkcje dostosowane do standardów demokratycznego państwa i potrzeb wynikających z jego polityki obronnej. Proces jej przystosowania do nowej rzeczywistości społecznej nadal wymaga zmian w systemie przygotowania oficerów zawodowych, którego podstawowym elementem jest szkolnictwo wojskowe (Liberacki, 2015).

Rozwój zawodowy oficerów jest realizowany w oparciu m.in. o treść ustawy z dnia 11 września 2003 roku o służbie żołnierzy zawodowych (Ustawa z dnia 11 września 2003

roku o służbie żołnierzy zawodowych, Dz.U. z 2014 poz. 1414 z późn zm.), rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 września 2014 r. w sprawie trybu wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk (rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 września 2014 r. w sprawie trybu wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk, Dz.U. 2014 poz. 1292) oraz decyzji Ministra Obrony Narodowej Nr 457/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 listopada 2015 r. w sprawie osób właściwych do opracowania modeli przebiegu służby wojskowej w poszczególnych korpusach osobowych (grupach osobowych) (decyzja Nr 457/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 listopada 2015 r. w sprawie osób właściwych do opracowania modeli przebiegu służby wojskowej w poszczególnych korpusach osobowych (grupach osobowych), Dz.Urz. MON z 2015 r. poz. 316.).

Modele właściwe dla poszczególnych korpusów i grup osobowych uwzględniają potrzeby sił zbrojnych, warunki i kolejności zajmowania stanowisk służbowych, od najniższych do najwyższych w poszczególnych korpusach osobowych (grupach osobowych), na podstawie których planuje się modelowy rozwój i przebieg służby żołnierzy zawodowych. Uwzględniają one specyfikę potrzeb właściwych dla danego korpusu osobowego (grupy osobowej), wymaganych i preferowanych form doskonalenia zawodowego. Odbywa się to zwłaszcza poprzez wskazanie kierunków studiów (dziedzin nauki, dyscyplin naukowych, zakresów i obszarów wiedzy, kwalifikacji, formy, kierunku, specjalności, obszaru i profilu kształcenia), kursów kwalifikacyjnych realizowanych w systemie doskonalenia zawodowego żołnierzy zawodowych, w związku z objęciem stanowiska służbowego o wyższym stopniu etatowym lub w innym niż dotychczas pionie funkcjonalnym, kursów doskonalących realizowanych w systemie doskonalenia zawodowego żołnierzy zawodowych, mających na celu podwyższenie kwalifikacji lub uzupełnienie wiedzy na zajmowanym stanowisku służbowym lub proponowanym do wyznaczenia stanowisku służbowym w tym samym pionie funkcjonalnym, studiów lub kursów mających na celu podwyższenie kwalifikacji lub uzupełnienie wiedzy żołnierzy zawodowych rekrutowanych z innych korpusów osobowych (grup osobowych) (decyzja Nr 457/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 listopada 2015 r. w sprawie osób właściwych do opracowania modeli przebiegu służby wojskowej w poszczególnych korpusach osobowych (grupach osobowych), Dz.Urz. MON z 2015 r. poz. 316.).

Modele ponadto składają się z wykazów stanowisk służbowych występujących w danym korpusie osobowym (grupie osobowej), zaszeregowanych do poszczególnych stopni etatowych, zestawienia stanowisk służbowych, według przewidywanej kolejności ich

zajmowania wraz z wymaganymi i preferowanymi formami doskonalenia zawodowego, które są sporządzane w oparciu o ogólne modele przebiegu służby wojskowej (decyzja Nr 457/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 listopada 2015 r. w sprawie osób właściwych do opracowania modeli przebiegu służby wojskowej w poszczególnych korpusach osobowych (grupach osobowych), Dz.Urz. MON z 2015 r. poz. 316.).

Zastosowane w niniejszym opracowaniu systemowe podejście i próba rozwiązania problemów ogranicza się do stosowania jego zapisów i nie wymaga dokonywania żadnych zmian w istniejących obecnie aktach prawnych i obowiązujących dokumentach.

3.1. Założenia do modelu przebiegu służby oficerów korpusu osobowego logistyki

W zaproponowanym modelu przebiegu służby oficerów zawodowych przewiduje się, że zaliczenie żołnierza zawodowego do poszczególnej grupy osobowej odbywać się będzie na zasadach określonych w art. 34 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (ustawa z dnia 11 września 2003 roku o służbie żołnierzy zawodowych, Dz.U. z 2014 poz. 1414 z późn zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 17 lutego 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie korpusów osobowych, grup osobowych i specjalności wojskowych (rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 17 lutego 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie korpusów osobowych, grup osobowych i specjalności wojskowych, Dz.U. z 2015 r. poz. 342.). Dodatkowo proponuje się przyjęcie następujących zasad:

- wyznaczanie żołnierzy na wyższe stanowisko służbowe możliwe będzie po uzyskaniu z opinii służbowej oceny co najmniej bardzo dobrej,
- zaliczenie do grupy osobowej ogólnologistycznej z innych grup osobowych korpusu osobowego (KO) logistyki nie wymaga posiadania przez żołnierza dodatkowych kwalifikacji,
- z uwagi na priorytety w obsadzie wybranych stanowisk etatowych w systemie funkcjonalnym logistyki (np. stanowiska szefów służb w oddziałach gospodarczych), możliwość migracji oficerów pomiędzy pionami funkcjonalnymi dowódczym, sztabowym i zabezpieczenia,
- kandydata przewidzianego na stanowisko szefa służby w oddziale gospodarczym kierować na kurs doskonalący szefów służb,
- podczas zaliczania żołnierza zawodowego z grupy osobowej ogólnologistycznej do grupy osobowej: materiałowej, transportu i ruchu wojsk, infrastruktury oraz technicznej należy uwzględniać stanowiska jakie żołnierz pełnił w niższych stopniach wojskowych oraz posiadane przez niego kwalifikacje zawodowe,

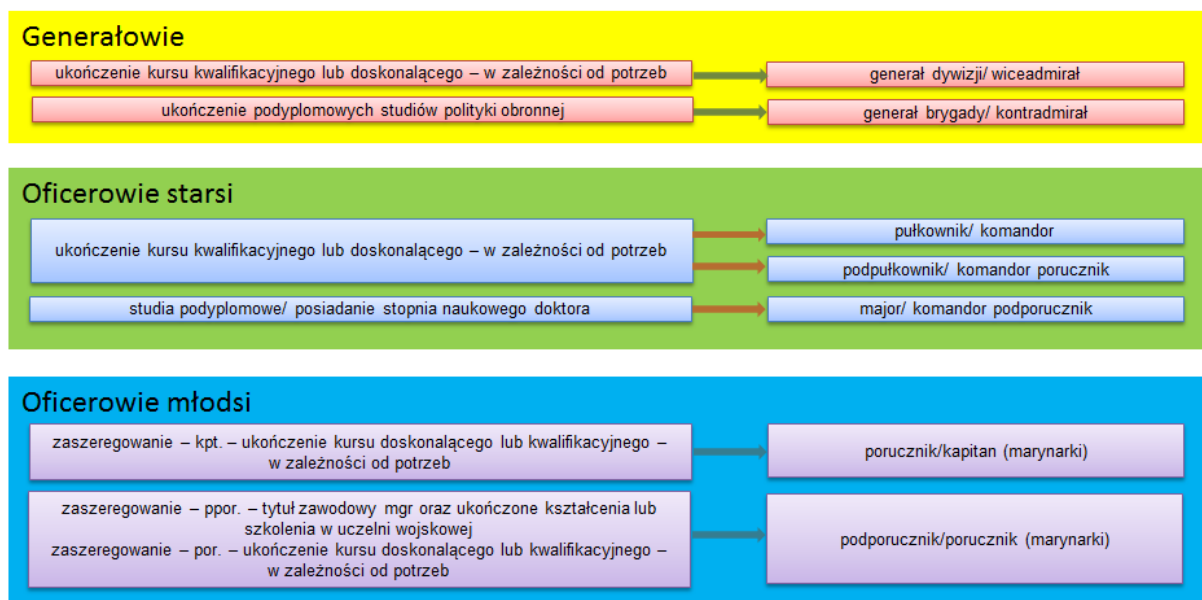
- preferowane w KO logistyki jest wyznaczanie na wyższe stanowisko służbowe oficerów, którzy zajmowali stanowiska służbowe w oddziałach gospodarczych,
- wyznaczając oficerów do korpusu osobowego logistyki z innych korpusów osobowych, należy uzależnić tę czynność od ukończenia przez kandydata kursu doskonalącego. Należy czynić to nawet wówczas, gdy kurs taki nie jest wymagany na przewidywanym do objęcia stanowisku służbowym,
- odbycie przez oficerów starszych KO logistyki kursu doskonalącego lub kwalifikacyjnego w pięcioletnim okresie rozliczenia (od ukończenia ostatniej formy podnoszenia kwalifikacji),
- kierowanie na kursy doskonalące oficerów młodszych w trzecim roku pełnienia zawodowej służby wojskowej, licząc od dnia mianowania na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki),
- na kurs doskonalący, który jest wymagany do zajęcia stanowiska służbowego, przede wszystkim szefa służby w oddziale gospodarczym, żołnierz zawodowy musi zostać skierowany przed wyznaczeniem na to stanowisko,
- możliwość wyznaczenia oficera na wyższe stanowisko służbowe przed upływem okresu co najmniej trzech lat na zajmowanym stanowisku, w sytuacji potrzeb Sił Zbrojnych,
- możliwość skierowania oficera przed wyznaczeniem na stanowisko służbowe lub po wyznaczeniu na to stanowisko na staż trwający do sześciu miesięcy (rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 września 2014 r. w sprawie trybu wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk, Dz.U. 2014 poz. 1292).

3.2. Ogólny model rozwoju zawodowego oficera w Korpusie Osobowym Logistyki

Pierwszymi stanowiskami służbowymi dla oficerów są stanowiska podporucznika (podporucznika marynarki) / porucznika (porucznika marynarki), z zaszeregowaniem do stopnia etatowego podporucznika (podporucznika marynarki). Na stanowiska te wyznacza się absolwenta uczelni wojskowej, który zakończył studia stacjonarne drugiego stopnia lub absolwenta Studium Oficerskiego. Zasadniczym stanowiskiem służbowym należącym do grupy stanowisk służbowych zaszeregowanych do stopnia etatowego podporucznika (podporucznika marynarki)/porucznika (porucznika marynarki) jest dowódca plutonu. Kolejnym stanowiskiem przeznaczonym dla oficerów jest należące do grupy stanowisk służbowych zaszeregowanych do stopnia etatowego porucznik (porucznik marynarki) / kapitan (kapitan marynarki). Następną grupę stanowią stanowiska przeznaczone dla oficerów

starszych - majora (komandora podporucznika), podpułkownika (komandora porucznik) oraz pułkownika (komandora). W korpusie osobowym logistyki występują także stanowiska przewidziane dla generała brygady oraz generała dywizji. Stanowiska przewidziane dla oficerów i generałów logistyki występują m.in. w Dowództwie Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowództwie Operacyjnym Rodzajów Sił Zbrojnych, Inspektoracie Wsparcia SZ, Dowództwie Garnizonu Warszawa, Inspektoracie Uzbrojenia, Żandarmerii Wojskowej, uczelniach wojskowych oraz urzędzie Ministerstwa Obrony Narodowej.

Generałowie oraz oficerowie zawodowi, w celu możliwości wyznaczania na stanowiska służbowe, muszą spełniać wymagane kwalifikacje, które zostały przedstawione na poniższym rysunku 1 i znajdują odzwierciedlenie w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 września 2014 r. w sprawie trybu wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk (Dz.U. 2014 poz. 1292).

Rys. 1. Wymagania kwalifikacyjne do wyznaczenia na poszczególne stanowiska służbowe
Źródło: M. Liberacki, opracowanie własne.

Oficerowie zawodowi, zaszeregowani do stopni etatowych oficerów młodszych podporucznika (podporucznika marynarki) / porucznika (porucznika marynarki), z zaszeregowaniem do stopnia podporucznika (podporucznika marynarki) muszą posiadać tytuł zawodowy magistra lub równorzędny oraz ukończyć kształcenie lub szkolenie w uczelni wojskowej. Może się to odbywać poprzez ukończenie stacjonarnych studiów pierwszego i drugiego stopnia w uczelni wojskowej przez absolwentów szkół średnich posiadających maturę. Inną możliwością jest ukończenie Studium Oficerskiego (SO). Ta formuła szkolenia przewidziana jest dla absolwentów wyższych szkół cywilnych, posiadających tytuł zawodowy

magistra lub równorzędny. Oficerowie do korpusu osobowego logistyki są pozyskiwani z następujących zasadniczych form kształcenia i szkolenia:

- studia stacjonarne II-go stopnia w Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie (WAT),
- studia stacjonarne II-go stopnia w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu (WSOWL),
- studia stacjonarne II-go stopnia w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie (WSOSP),
- studium oficerskie 6-miesięczne przeznaczone wyłącznie dla podoficerów zawodowych w WSOWL.

Wojskowa Akademia Techniczna realizuje proces kształcenia kandydatów na oficerów w kierunkach odpowiadających grupom osobowym: ogólnologistycznej oraz technicznej. WSOWL oraz WSOSP kształci w cyklu pięcioletnim przyszłe kadry oficerskie, przygotowując absolwentów do realizacji zadań na stanowiskach etatowych identyfikowanych z grupą osobową materiałową oraz ogólnologistyczną. Ze względu na racjonalność oraz fakt, iż objęcie pierwszych stanowisk z zaszeregowaniem do stopnia etatowego podporucznik (podporucznik marynarki) w grupie osobowej infrastruktury oraz transportu i ruchu wojsk nie wymaga posiadania szczególnych uprawnień i kursów (szkoleń) specjalistycznych, zatem na stanowiska te są wyznaczani absolwenci kształceni w grupie osobowej ogólnologistycznej.

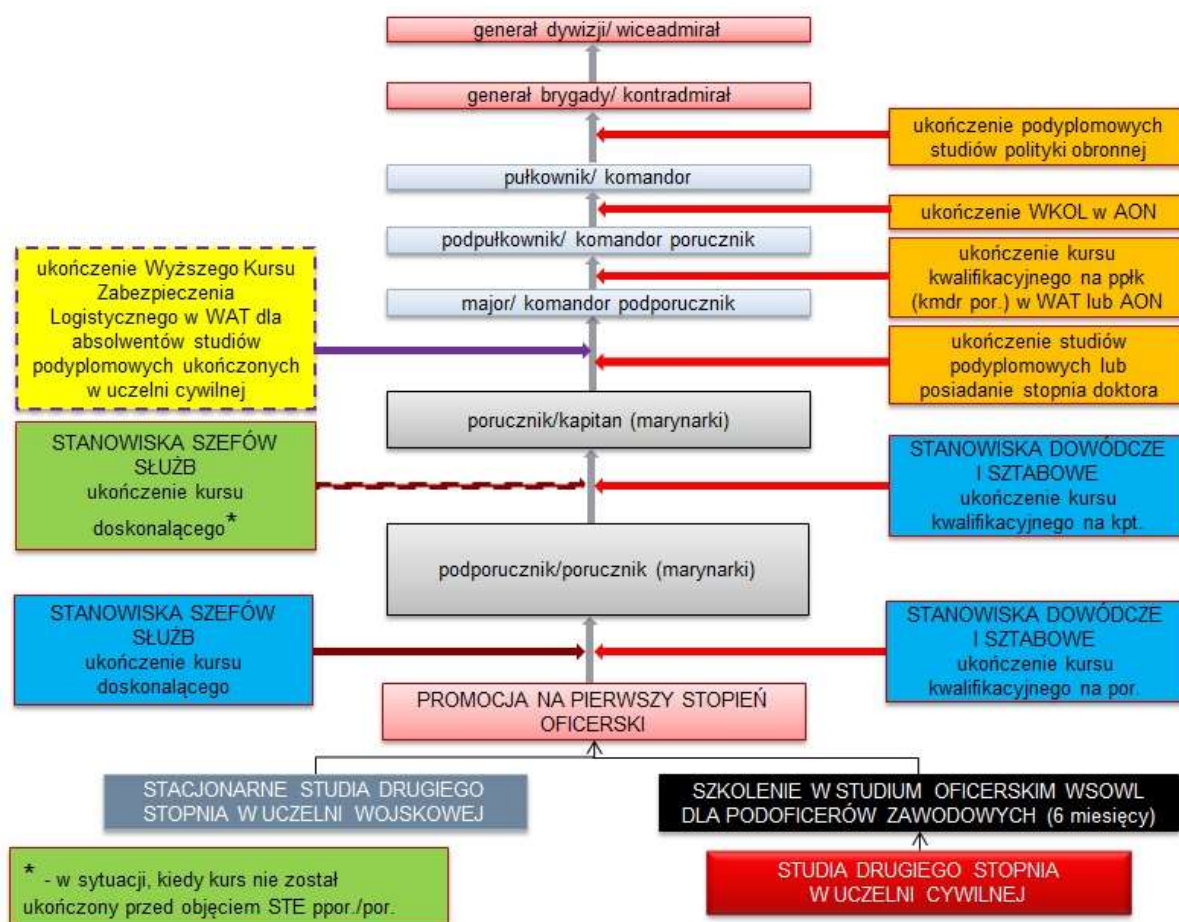
Z kolei, proces szkolenia realizowany w SO WSOWL przygotowuje podoficerów do wykonywania ról oficerskich na stanowiskach we wszystkich grupach osobowych korpusu logistyki. O przyjęcie do Studium Oficerskiego mogą ubiegać się podoficerowie, pełniący stałą służbę zawodową, a ponadto posiadający minimum bardzo dobrą ocenę z opinii służbowej. Muszą oni ponadto posiadać odpowiednie wykształcenie, jakie uzyskali kończąc kierunki studiów adekwatne do wymagań w uczelniach wojskowych i cywilnych. Preferowanymi kierunkami ukończonych studiów przez podoficerów powinny być:

- logistyka,
- ekonomia,
- transport,
- zarządzanie i marketing,
- mechanika i budowa maszyn,
- eksploatacja i konstrukcja maszyn,
- inżynieria materiałowa.

Ta ścieżka edukacyjna umożliwi dość szybką reakcję Sił Zbrojnych w zakresie uzupełniania wakujących, istotnych z punktu widzenia systemu logistyki, stanowisk służbowych.

Oficerowie młodszy, aby móc zajmować wyższe stanowiska służbowe (porucznika i kapitana) kończą, w zależności od potrzeb, kurs doskonalący lub kwalifikacyjny. Zapisy prawa umożliwiają wyznaczenie na stanowisko zaszeregowane dla majora (komandora podporucznika) osoby, która posiada dyplom ukończenia studiów podyplomowych w uczelni wojskowej krajowej lub zagranicznej. Dopuszczalne jest także posiadanie równorzędnego dyplomu z uczelni cywilnej, bądź posiadanie stopnia naukowego doktora. W celu wyznaczenia żołnierza na stanowisko podpułkownika (komandora porucznika), należy ukończyć, w zależności od potrzeb, kurs doskonalący lub kwalifikacyjny. Podobnie sytuacja przedstawia się w odniesieniu do stanowisk etatowych przewidzianych dla pułkownika (komandora). Z kolei wymogiem uzyskania stopnia generała brygady jest ukończenie Podyplomowych Studiów Polityki Obronnej w wojskowej uczelni krajowej lub zagranicznej. Odnosząc się do wymagań kwalifikacyjnych dla generała dywizji należy uwzględnić, iż w zależności od potrzeb, może on ukończyć kurs doskonalący lub kwalifikacyjny.

W ogólnym modelu przebiegu służby oficerów w korpusie osobowym logistyki proponuje się rozwiązanie, które zostało zaprezentowane na rys. 2.

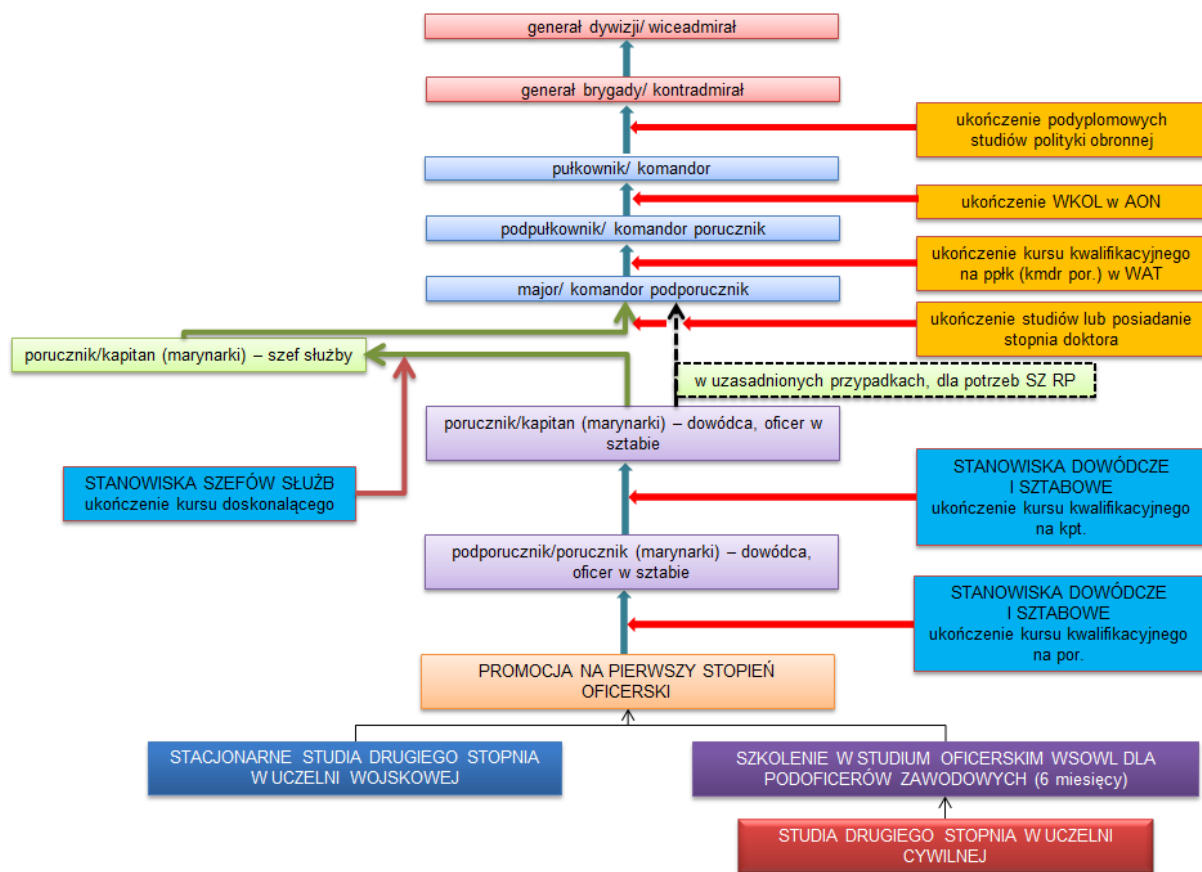

Rys. 2. Ogólny model rozwoju zawodowego generałów i oficerów w KO Logistyki
 Źródło: M. Liberacki, opracowanie własne.

Ogólny model rozwoju zawodowego zakłada, iż przed zajęciem kolejnego, wyższego stanowiska służbowego, żołnierz zawodowy jest kierowany na kurs kwalifikacyjny lub doskonalący, w zależności od potrzeb wynikających z planowanego wyznaczenia na konkretne stanowisko służbowe. Wyjątek stanowi wyznaczenie na stanowiska zaszeregowane do stopnia etatowego major (komandor podporucznik). Przed jego objęciem oficer jest kierowany na studia podyplomowe lub uzyskuje stopień naukowy doktora.

3.3. Model rozwoju zawodowego oficera w pionie funkcjonalnym dowódczym i sztabowym

Rozwój oficera w korpusie osobowym logistyki odbywać może się dwutorowo. Pierwsza z możliwych do realizacji ścieżek awansowania uwzględnia pion funkcjonalny dowódczy i sztabowy, druga zaś stanowiska znajdujące się w pionie funkcjonalnym zabezpieczenia, które przewidziane są m.in. dla szefów służb, znajdujących się w oddziałach gospodarczych. Szczegóły dotyczące rozwoju zawodowego zaprezentowano na poniższych rys. 3 i 4.

Rys. 3. Model rozwoju zawodowego generałów i oficerów w KO Logistyki dla stanowisk w pionie funkcjonalnym dowódczym i sztabowym

Źródło: M. Liberacki, opracowanie własne.

Oficer, który rozwija się w pionie funkcjonalnym dowódczym oraz sztabowym, przed wyznaczeniem na stopień porucznika (porucznika marynarki), po uzyskaniu z opinii służbowej oceny minimum bardzo dobrej, zostaje skierowany na kurs kwalifikacyjny. Istotne jest przestrzeganie zasady, iż zaszeregowanie na stanowisku podporucznika (podporucznika marynarki) powinno trwać co najmniej trzy lata. Po odbyciu kursu i spełnieniu ww. kryteriów, osoba może zostać wyznaczona na stanowisko służbowe podporucznik (podporucznik marynarki) / porucznik (porucznik marynarki) lub porucznika (porucznika marynarki) / kapitana (kapitana marynarki) z zaszeregowaniem do stopnia etatowego porucznika (porucznika marynarki).

W innych przypadkach wyznaczenie podporucznika (podporucznika marynarki) na stanowisko porucznik (porucznik marynarki) / kapitan (kapitan marynarki) z zaszeregowaniem do stopnia etatowego porucznika (porucznika marynarki) może nastąpić wyłącznie zgodnie z potrzebami Sił Zbrojnych. Dalszy rozwój oficera, podobnie jak w powyżej opisanym przypadku może odbywać się zarówno w ramach pionu funkcjonalnego

dowódczego i sztabowego, jak również zabezpieczenia. Oficer, który nadal zajmował będzie stanowisko służbowe w pionie funkcjonalnym dowódczym oraz sztabowym, przed wyznaczeniem na stopień kapitana (kapitana marynarki), po uzyskaniu z opinii służbowej oceny minimum bardzo dobrej, zostaje skierowany na kurs kwalifikacyjny, uprawniający do zajmowania stanowisk zaszeregowanych do tego stopnia wojskowego.

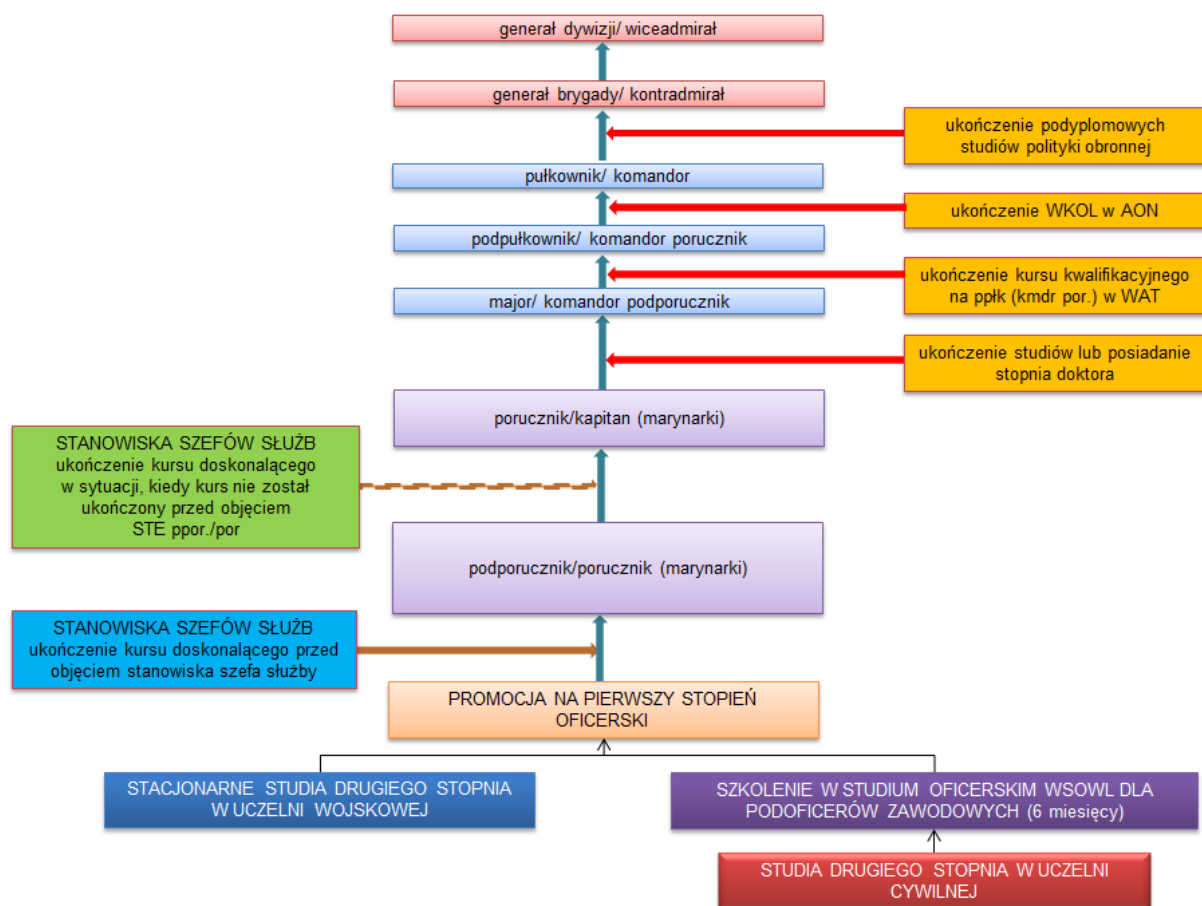
W odniesieniu do pionu funkcjonalnego dowódczego i sztabowego, możliwą do realizacji drogą do wyznaczenia na stanowisko majora (komandora podporucznika) jest awans w tym pionie. Do wyznaczenia na stanowisko zaszeregowane do stopnia major (komandor podporucznik) niezbędne jest ukończenie studiów podyplomowych lub posiadanie stopnia naukowego doktora. W sytuacji ukończenia studiów podyplomowych poza uczelnią wojskową lub w uczelniach wojskowych na innych kierunkach kształcenia wymagane powinno być odbycie trzymiesięcznego kursu dedykowanego dla tych właśnie oficerów.

Dalszy rozwój zawodowy oficerów w pionie funkcjonalnym dowódczym i sztabowym możliwy jest po spełnieniu kryterium odnoszącego się do odpowiedniej oceny z opinii służbowej oraz ukończeniu kursu kwalifikacyjnego przeznaczanego na stanowiska zaszeregowane do stopnia etatowego podpułkownik (komandor porucznik). Rekomendowanym, w tym pionie funkcjonalnym, jest kurs kwalifikacyjny organizowany przez Akademię Obrony Narodowej.

Wyznaczenie na stanowiska z zaszeregowaniem do stopnia etatowego pułkownik (komandor) w pionie funkcjonalnym dowódczym i sztabowym, możliwe powinno być po uzyskaniu z opinii służbowej oceny minimum bardzo dobrej oraz odbyciu kursu, który realizuje Akademia Obrony Narodowej. Z kolei zajmowanie kolejnych stanowisk zaszeregowanych do stopnia etatowego generała brygady jest uzależnione od ukończeniu Podyplomowych Studiów Polityki Obronnej w Akademii Obrony Narodowej lub innej wojskowej uczelni zagranicznej.

3.4. Model rozwoju zawodowego oficera w pionie funkcjonalnym zabezpieczenia

Na rys. 4 zaprezentowano model przeznaczony do rozwoju zawodowego oficerów w pionie funkcjonalnym zabezpieczenia.

Rys. 4. Model rozwoju zawodowego generałów i oficerów dla stanowisk w pionie funkcjonalnym zabezpieczenia

Źródło: M. Liberacki, opracowanie własne.

Oficer, którego rozwój zawodowy związany jest z pionem funkcjonalnym zabezpieczenia, przed wyznaczeniem na stopień porucznika (porucznika marynarki) zostaje skierowany na kurs kwalifikacyjny, a w przypadku wyznaczenia na stanowisko szefa służby w oddziale gospodarczym na kurs doskonalący dedykowany tym stanowiskom. Sytuacja taka jest możliwa wyłącznie po spełnieniu kryterium właściwej oceny uzyskanej z opinii służbowej.

Istotny jest przypadek odnoszący się do wyznaczania podporucznika (podporucznika marynarki) na stanowisko porucznik (porucznik marynarki) / kapitan (kapitan marynarki) z zaszerogowaniem do stopnia etatowego porucznik (porucznik marynarki) jako szef służby w oddziale gospodarczym. Wówczas, przed wyznaczeniem na te stanowiska, oficer jest kierowany wyłącznie na kurs doskonalący (bez potrzeby kierowania na dodatkowy kurs kwalifikacyjny) przeznaczony dla szefów służb materiałowych lub technicznych. W innych przypadkach wyznaczenie podporucznika (podporucznika marynarki) na stanowisko porucznik (porucznik marynarki) / kapitan (kapitan marynarki)

z zaszeregowaniem do stopnia etatowego porucznik (porucznik marynarki) powinno nastąpić wyłącznie zgodnie z potrzebami Sił Zbrojnych.

W czasie służby w pionie funkcjonalnym zabezpieczenia na stanowisku z zaszeregowaniem do stopnia porucznik (porucznik marynarki), po spełnieniu warunku dotyczącego m.in. oceny z opinii służbowej (minimum bardzo dobrej), żołnierz może być skierowany na kurs kwalifikacyjny, uprawniający do zajmowania stanowisk zaszeregowanych do stopnia kapitan (kapitan marynarki). W sytuacji oficera, który kontynuuje pracę na stanowisku szefa służby w oddziale gospodarczym, nie jest on kierowany na kolejny kurs doskonalący, ani kwalifikacyjny. Odbyty przed poprzednią kadencją kurs szefów służb predestynuje do awansowania oficera na stopień kapitana (kapitana marynarki).

Jeśli natomiast oficer nie zajmował dotychczas stanowiska służbowego szefa służby w oddziale gospodarczym, wówczas w zależności od przyszłej specjalności jest kierowany na kurs doskonalący przeznaczony dla właściwych szefów służb. W sytuacji awansowania oficera w stopniu porucznik (porucznik marynarki), pełniącego dotychczas funkcję szefa służby w oddziale gospodarczym, na stopień kapitan (kapitan marynarki) na tym samym stanowisku, nie jest wymagane skierowanie ww. na kurs kwalifikacyjny i doskonalący. W wybranych sytuacjach obowiązki szefa służby byłyby wykonywane przez dwie trzyletnie kadencje, przy zachowaniu zasady „ciągłości” na tym stanowisku.

Wyznaczenie żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe zaszeregowane do stopnia major (komandor podporucznika), może odbywać się także w ramach pionu funkcjonalnego zabezpieczenia. Wyznaczenie na rozpatrywane stanowisko służbowe miałyby miejsce po spełnieniu kryteriów dotyczących oceny z opinii służbowej oraz posiadania właściwego wykształcenia (ukończone studia podyplomowe lub uzyskanie stopnia naukowego doktora). Podobnie jak w przypadku wyznaczania oficera na stopień major (komandor podporucznik) w pionie funkcjonalnym dowódczym i sztabowym, również i w pionie zabezpieczenia w sytuacji ukończenia studiów podyplomowych poza uczelnią wojskową lub w uczelniach wojskowych na innych kierunkach kształcenia, wymagane jest odbycie trzymiesięcznego kursu.

Rozwój zawodowy w pionie funkcjonalnym zabezpieczenia możliwy jest po odbyciu kursu kwalifikacyjnego na stanowiska zaszeregowane do stopnia etatowego podpułkownik (komandor porucznik). W tym przypadku oficer powinien ukończyć kurs kwalifikacyjny na stanowiska służbowe zaszeregowane do stopnia podpułkownika (komandora porucznika), organizowany przez Wojskową Akademię Techniczną.

Zajmowanie stanowisk zaszeregowanych do stopnia pułkownika (komandora) w pionie funkcjonalnym zabezpieczenia, możliwe byłoby po uzyskaniu z opinii służbowej oceny minimum bardzo dobrej oraz ukończeniu kursu w Akademii Obrony Narodowej. Na stanowiska generałów brygady kierowani byłiby oficerowie, którzy ukończyli Podyplomowe Studia Polityki Obronnej w AON lub też innej wojskowej uczelni zagranicznej.

Rekomendowaną, także w pionie funkcjonalnym zabezpieczenia jest propozycja dotycząca wyznaczenia na wyższe stanowisko służbowe oficera, który w poprzedniej (poprzednich) kadencji zajmował stanowisko w oddziale gospodarczym. Dodatkowo żołnierze ci muszą spełniać kryterium odnoszące się do posiadania odpowiedniego wykształcenia oraz oceny minimum bardzo dobrej z opinii służbowej.

4. PODSUMOWANIE

Zaproponowane w treści publikacji rozwiązania uwzględniają aktualny stan faktyczny, dotyczący konieczności szczególnej dbałości o stanowiska zajmowane przez oficerów w oddziałach gospodarczych. Przyjęcie zaprezentowanych rozwiązań ułatwi dowódcom, komendantom, szefom i organom kadrowym, wyznaczenie żołnierzy w newralgicznych i istotnych, z punktu widzenia systemu logistyki, obszarach i stanowiskach.

Ponieważ wymagania dla kadr danego systemu wynikają wprost z kierunków rozwoju tego systemu, znaczny wpływ na opracowanie i dokonywanie zmian w modelu przebiegu służby powinni mieć Organizatorzy Systemów Funkcjonalnych, w tym Logistyki. Sprawują oni systemowy oraz funkcjonalny nadzór nad osiągnięciem, utrzymaniem i rozwojem zdolności operacyjnych Sił Zbrojnych RP. Zadania te odnoszą się również do kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego specjalistów w zarządzanych podsystemach. Zaprezentowane podejście zapewnia Organizatorowi Systemu Funkcjonalnego właściwy nadzór nad jego funkcjonowaniem, w którym zasadniczą rolę odgrywa właściwie przygotowany i wyselekcjonowany personel.

We wszystkich sytuacjach, które nie zostaną określone w modelach przebiegu służby należy kierować się zapisami prawa, potrzebami Sił Zbrojnych oraz nieustanną dbałością o właściwy rozwój oficerów Wojska Polskiego.

LITERATURA

• Publikacje książkowe jednego autora:

1. Dunaj B. (1996), *Słownik współczesnego języka polskiego*, Warszawa, Wydawnictwo Wilga.

2. Liberacki M. (2015), *Pełnienie zawodowych ról oficerskich przez absolwentów uczelni cywilnych. Ujęcie socjologiczne*, Toruń, Wydawnictwo Adam Marszałek.
3. Zięba R. (2005), *Kategoria bezpieczeństwa w nauce o stosunkach międzynarodowych*, Toruń Wydawnictwo Naukowe GRADO.

• **Źródła internetowe:**

1. <https://www.bbn.gov.pl/pl/bezpieczenstwo-narodowe/minislownik-bbn-propozy/6035,MINISLOWNIK-BBN-Propozycje-nowych-terminow-z-dziedziny-nezpieczenstwa.html> (11.04.2016).

• **Akty prawne:**

1. Decyzja Nr 457/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 listopada 2015 r. w sprawie osób właściwych do opracowania modeli przebiegu służby wojskowej w poszczególnych korpusach osobowych (grupach osobowych), Dz.Urz. MON z 2015 r. poz. 316.
2. Decyzja Nr 76/MON z dnia 7 marca 2014 r. w sprawie wskazania osób posiadających kwalifikacje właściwe dla danego korpusu osobowego (grupy osobowej) (D.Urz. MON z 2014 r. poz. 86.).
3. Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 17 lutego 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie korpusów osobowych, grup osobowych i specjalności wojskowych, Dz.U. z 2015 r. poz. 342.
4. Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 września 2014 r. w sprawie trybu wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk (Dz.U. 2014 poz. 1292).
5. Ustawa z dnia 11 września 2013 roku o służbie żołnierzy zawodowych, Dz.U. z 2014 poz. 1414 z późn zm.